

Við Karl í Afrika

Karl Nolsøe heldur fram við frásagnum sínum úr neyðstoddu londunum Ethiopíu og Chad, sum hann hevur vitjað

— Hetta er ein hermanna-venjingarlega, sigur hin statsligi ferðaleiðarin.

Hann er ikki skósveinur mín, men hann, ið skal ansa eftir mær tíðindamanni og greiða mær frá tí, eg kann koma íiva um á ferðini.

Vit eru beint nú komin út um hövuðsstaðin í Ethiopíu, Addis Abbeba, og koma framvið stórum hermannaþóli.

Men eg eri ikki í stórum íva kortini.

Hetta er eitt av teimum eftiransingarstøðunum, har syrgt verður fyri, at býurin, ið enn virkar at siga normalt, ikki verður køvur av teimum mongu, sum hava frætt, at matur er í Addis.

Tað er ringt hjá einum feryingi at skilja, at hesi neyðars fólk, sum hava mist alt og hava gingið langt og leingi verða burturvíst, tá ið tey koma til eftiransingarstøðu.

Men um ikki so var, vildi tað einans gjørt neyðina enn størri, um tey øll sluppu inn í hövuðsstaðin, tí har vildi tað, sum er har, fingið skjótan enda, og umstingin havt torført við at hildið fram.

Tí steingir stjórnin byin.

Stásiligt morgun-matarborð

Tað er eisini ringt at liva við, at tú sum gestur kann sita við stásiligt morgun-matarborð á hotellinum, meðan tey svøla aðra staðni.

Har er alt: roykt skinka, melónir, papaya fruktir, heil ananas, ymiskar posteiir, ostar, fleiri sløg av juice, bacon og egg.

Hálfvan tíma seinni beint útanfyri býin koma vit framvið fólkum, sum koma skinklandi í ytsu neyð, rekandi útmergjæði neyt til næsta sølustað, har tey fáa alt ov litið fyri tey, tí alt ov nógv rak kýr eru til sølu.

Tá eingin matur er til fólk, er heldur einki til djórini, og gras er einki, alt er brúnt, gult og sviðið, tað er ófatiligt, at kariatúrini hava ant so leingi.

Tað eru stolt djór, sum hetta stolta fólk, kariatúr við longum hornum, sum hava verið prúð og vøkur í góðum døgum, tey mugu drpast, og sjálvt um eg

ikkí eri bóndi, skilji eg, at tað fer at taka nógv ár at fáa neytatalið fult aftur. Trøini verða høgð umkoll fyri at skaffa brenni og at hita tær koldu fjallanæt-urnar.

Tað fløvar stutta tíð, men tá skógurin er horvin, vinnur oyðimerkin fram, og so kemur als einki regn. Tá einki gras er til neytini, verða tey dripin, og tað fer at taka nógv ár, aðrenn landið verður sjálvbjargið við kjoti aftur.

Aftur til luksulivið, so sum tað kann livast av teim vælbjargaðu ethi- oparum, teimum sum eru nakað, av turistum og teim vitjandi, har tað so enn er, ovast uppi á Hilt-on, har stjórnarembætis- menn eta morgunmat, og har nógvir turistar buggva ella á Ghion ella á tí meira ethiopiiska Harambee.

Mong útlendsk hjálpar- fólk buggva á Ghion.

Neyðugt at fara heim

Tað skilst at fólk, sum fara út og hjálpa, hava fyri neyðini líkasum at kunna venda aftur til teirra gomlu verð, fyri at kunna tola neyðina og fyri at hava styrki líkamliga og sálarliga til at halda fram við hjálparvirksemi- num og fyri at kunna halda sjúkum burturi. Men kortini hugsi eg, at vit kundu byrjað við okkum sjálvum, og einans tikið tvær breyðflisar og onga skinku, melon og alt tað, sum er á tí fulla borð- inum.

Hetta hevur nakað at gera bæði við okkara sam- kenslu við ethioparum og øðrum.

Neyðin kom aðrenn marxistiska stjórnin

Hjálparstovnar royndu í fleiri ár at gera vart við, at hungursóðnin var kom- andi, aðrenn marxistiska stjórnin við »chairman commander in chief, com- rade chairman Mengistu Haile Miriam« á odda læt við seg koma.

Men langt er uppá meira enn ein máta úr ytsu jað- arum landsins til Addis Abbeba.

Eg má viðganga, at sjálvt um eg át eitt sindur minni næstu ferð, so vardi

ikkí leingi fyrr enn tað var tað sama sum framman- undan, kanska eisini fyri, at eg skuldi kunna klára tað. Eg veit ikki.

Men lögð er tað og upp- aftur lögnað verður ta, at meðan tey liva av neyð- ransónum eina staðni og svøla aðra staðni, har tað ikki eydnaðist at fáa hjálpafrá fram eftir vána- ligum vegum, so kunna vit velja og vraka í teimum býum, har alt gongur sum vanligt.

Men mong av teimum fólkum, sum arbeiða við neyðini dagliga siga, at tað kunna liva næstan normalt, tá ið tey koma aftur frá dagsins strevi, beinleiðis er neyðugt sálarliga.

Á vegnum millum Dessai og Addis Abbeba hitti eg tvær irskar sjúkurasystur, sum hava virkað har eina tíð.

Tær høvdu beint tá byrjað eina mathjálpara- stað í nokrum tónum húsum framvið vegnum.

Alt var dust og flugur og hópur av svøltandi, sum høvdu gingið í dagar fyri at koma fram.

At fáa sær eitt heitt brúsubað fyri okkum, tá tú kemur aftur til Addis, søgdu teir irsku gent- urnar, tað er beinleiðis størsta eydnan.

So eg fái mær brúsubað teirra vegna, longu sama kvøld eg standi undir brúsu, sum tó einans dryppar.

Tað er í einum av teimum bygdunum, sum enn livir á leið normalt, Cambolcha millum Addis Abbeba og fjallabýin Dessai og ikki serstakliga langt frá t.d. leguni Bati, har nokur av teim verst raktu eru.

— Hvi flyta teir ikki nokur av fólkunum úr leg- uni út í hesar bygdinar, ið enn trivast, spurdi eg nokur hjálparfólk?

— Hvat hevði tú í Vági sagt, um tit høvdu akkurát nokk at eta, og so helvtin av Tvøroyri flutti til tykkara? var svarið ell liknandi.

Nei tað er ikki so lætt kortini.

Teppi er neyð- synjarvøra

Teppi verða seld á svartu marknaðinum í Addis til okurspris.

Tað er neyðsynjarvøra, tí næturnar eru so kaldar.

Kanska 1000 fólk standa frammanfyri mat- hjálparstaðið og biða. Vit parkera bil okkara og fara inn at hyggja.

Eina løtu seinni komi eg at hugsa um kuffert mitt

og sovoposa, sum liggja í tí opna bilinum.

Hevði eg gjørt tað sama í einum býi har heima, trúgvi eg ikki, at nógv hevði verið eftir, tá eg tveir timar seinni kom aftur. Men á vegnum í Ethiopíu er eingin av teim 1000 svøltandi fryst- andi menneskjum sum tóku mina ogn.

Um eg hevði havt 100 sovoposar, hevði eg beinanvegin givið teir frá mær, men hvat munar ein, so vit koyrdu av stað aftur.

Men eg kenni teir stoltu ethiopar munandi betri.

Vegirnir til Epheson, fyrsta legan vit vitjaðu, sum er 260 km. frá Addis, til Cambolcha og til Dessai, sum er 600 km. burturi høgt uppi í fjøll- unum, eru reiðliga góðir, men tað er fjallakoyring og gott tol skal til at koyra bil har.

Enn er vegurin tohligur, men jú meir vit nærkast Bati í Vollo landspart- inum, meira trupult verður tað.

Kortini koma lastbilar við neyðhjálparferningi fram. Tað verður fyrst heilt ringt longri burturi, har neyðhjálparstovnar, umframt at stríða seg framteftir illa framkom- ligum vegum, eisini noyð- ast at berjast móti teimum, teir koma við hjálpi til.

Sniðálop

Lastbilar Luthersku sam- einingar (Folkekirkens Nødhjælp) hava verið fyri fleiri hendingum, har flutningur er álopin av frigerðingarfólkum í Eritrea.

Hetta eru hendingar, ið hoyra til dagliga arbeiðið.

Tað er tað eisini, tá min statsmaður í eini litlari bygd, har vit steðga fyri at lappa dekk, sigur, at her er ikki neyðugt at foto- grafera. Hvi? tí at hýrurin er ikki til tess. Seinni fái eg at vita, at her er um at tendra, ikki skal nógv til fyri at tað logar, so foto- tolið blivir verðandi í task-

uni.

Í byrjanini er okkara statsmaður nakað tvørvur og vil einans vera við mær í 2 dagar men vit nýta 3 dagar fyri at røkka Bati. Hann vil ikki gevast, tí hann skal vera aftur til týðningarmiklan fund í Addis.

Við visum í hondini kanst tú ikki bara fara út um landið sum turistur og als ikki sum blaðmaður. Tú skal hava farloyvi og viðurkendan ferðaleiðara við.

So við og við blotnar okkara maður, og at enda vil hann verða við okkum allan vegin.

Á vegnum mæta vit endaleysum mannaflut- ingum, sum vit hava frætt um heimanifr. Tað hevur verið funnist at hesum. Mong av teimum, ið hava verið flutt til betri partar av landinum, eru rýmd og

farin aftur til heimbygð- irnar.

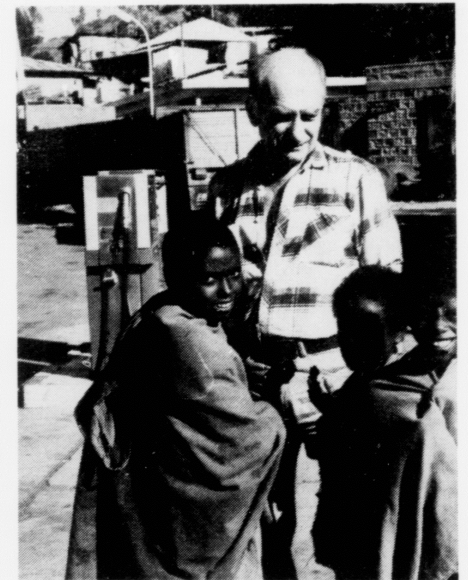
Bussar og lastbilar fullir av folki koyra framvið — 500.000 flytast og stats- lastbilar við korni fylgja teimum.

Men hevur tú sæð hvussu gult, brúnt og sviðið alt er soskilst, at tað er neyðugt at flyta tey mongu fólk til støð, har tey hava møguleikar at liva.

Tað fara kanska at ganga 10 ár, til tey aftur kunna dyrka sitt gamla land.

Allan vegin siggja vit fá grøn øki, tað eru tey hervi- ligu malariasump-økini, sum fyrr ikki kundu dyrk- ast tí fólk doyðu har.

Nú eru hesar somu stór- árnar útturkaði, sjálv- tann stórán sum ongantíð tornaði, har eru einans nakrir fáir hyljar.

Setiarbeiði

Kunnu nú átaka okkum nakað av setiarbeiði.

Tíðindablaðið SOSIALURIN